

Granskningsutlåtande

Detaljplan för del av fastigheten Nockebyhov 2:22 vid Tyska Bottens Väg i stadsdelen Nockebyhov i Stockholm Dp 2017-15486

Innehåll

Sammanfattning	2
Bakgrund.....	2
Förslagets syfte och huvuddrag.....	2
Inkomna synpunkter från remissinstanser	3
Ämnesvisa synpunkter inkomna från sakägare, besvärberättigade och övriga närboende.....	5
Allmänt om planprocessen	6
PBL	8
Kulturmiljö – arkitektur – olägenhet för grannar.....	10
Grönområde - Fågelskogen	12
Biltrafik och parkering	13
Barnperspektivet	14
Synpunkter inkomna under samråd och granskning som ej tillgodosetts	16
Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande	16
Inkomna synpunkter från sakägare, besvärberättigade och övriga närboende	17
Sakägare enligt fastighetsförteckningen.....	17
Besvärberättigade och övriga närboende	26

Stadsbyggnadskontoret

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

Sammanfattning

Planen syftar till att möjliggöra 17 radhus längst Tyska Bottens Väg i västra Nockebyhov. Byggherre är Småa AB. Jämfört med samrådsförslaget har antalet radhus minskat med tre stycken. Radhusen har flyttats närmare gatan vilket sänkt husen och ökat avståndet till befintliga radhus. Parkeringsytorna har omdisponerats och förgårdsparkeringen utgått. Bearbetningarna har bl a resulterat i att ett drygt 1 450 kvm och ca 50 meter brett parkområde/spridningskorridor har bildats mellan de två radhusgrupperna. Färgsättningen har ändrats och ett alternativ med radhus i tegel har utarbetats.

Planförslaget ställdes ut för granskning 2018-04-25 – 2018-05-23. Under granskningen har fem remissyttranden inkommit och 28 yttranden från sakägare och närboende. Flertalet remissinstanser har ingen erinran mot planförslaget. Lantmäterimyndigheten önskar dock ett förtydligande av hur samutnyttjandet av ytor är tänkt att lösas rättighetsmässigt. Sakägare och närboende motsätter sig samstämmt att ett värdefullt skogsparti får ge plats åt nya radhus. Boende är kritiska mot att det ursprungliga planområdet (radhus och flerfamiljshus) delats upp i två detaljplaner.

Inkomna synpunkter föranleder huvudsakligen inga ytterligare förändringar av planförslaget Dp 2017-15486 inom Nockebyhov 2:22. Kontoret föreslår att förslaget till detaljplan förs vidare till antagande.

Bakgrund

Förslagets syfte och huvuddrag

Detaljplanen syftar till att 17 radhus kan uppföras i två våningar och en suterrängvåning. Radhusen grupperas i två längor om tio respektive sju hus utmed Tyska Bottens Väg i västra Nockebyhov. Ett ca 50 meter brett och drygt 1 450 kvm stort parkrum och spridningskorridor kvarligger mellan de två nya radhuslängorna. Radhusens parkering ordnas som två parkeringsytor på kvartersmark.

Inledningsvis fanns en markanvisning för flerbostadshus i korsningen Tyska Bottens Väg och Mälarblick. Inför planstart väntade kontoret in en markanvisning till Småa för radhus nordväst om flerbostadshuset. Syftet var att rationellt kunna behandla förnyelsen inom Nockebyhov 2:22 som en helhet. Efter samråd och inför ställningstagande inför granskning beslöt stadsbyggnadsnämnden den 31 augusti 2017 att dela upp planområdet. Delen med flerbostadshus (Dp 2014-19532) kunde gå vidare till granskning (planen är antagen). Samtidigt beslöt nämnden att återremittera aktuell del med radhus. Nämnden uttalade att ”Stockholm lider av en omfattande bostadsbrist och bostäder behöver byggas i hela staden. Stadsbyggnadsnämnden ser därför positivt på att denna del av

Stockholm kan tillföras fler bostäder liksom att ett nytt solbelyst torg kan tillföras platsen. Nämnden vill dock få belyst om det är möjligt att minska radhusområdets fotavtryck antingen genom att ersätta detta med flerbostadshus eller att disponera om radhusen”.

Med anledning av nämndens önskan att studera möjligheten att minska det gröna fotavtrycket reducerades antalet radhus från 20 till 17. I syfte att förstärka intrycket av park och den viktigaste spridningskorridoren utgick de tre radhusen intill det centrala parkstråket med trappan. Parkytan ökade med över 50 procent. En omdisponering av parkeringsytorna har ytterligare bidragit till ett större intryck av öppenhet och grönska. Radhusens försköts även något närmare Tyska Bottens Väg. Det medförde att husens höjd sänktes (hamnade på en lägre marknivå) och avståndet till befintliga radhus i Mälarblick ökade.

Frågan om alternativet med flerbostadshus har analyserats. Planerade radhus motsvarar minst två lägenheter i ett flerbostadshus. Ett eller två flerbostadshus som skulle ersätta de tre våningar höga radhusen (inkl suterrängvåningen) tar inte en obetydlig del av planområdet i anspråk. Flerbostadshus skulle bli bredare och högre. Det skulle få konsekvenser på intrycket från omgivande bebyggelse.

Sammantaget bedömdes att ett bearbetat radhusförslag skulle ge en kvalitativ förbättrat planförslag med nämndens önskemål om ett större grönt fotavtryck beaktat. Granskningsförslaget överensstämmer med grundupplägget i det 2013 av nämnden godkända programmet för västra Nockebyhov.

Aktuell detaljplan ställdes ut för granskning under perioden 2018-04-25 – 2018-05-23. Information skickades ut enligt sändlista till remissinstanser, berörda sakägare enligt fastighetsförteckningen. Övriga informerades genom annons i Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet 2018-04-25. Planförslaget visades i Tekniska Nämndhuset samt på stadsbyggnadskontorets hemsida, www.stockholm.se/detaljplaner.

Inkomna synpunkter från remissinstanser

Nedan redovisas en sammanfattning av de synpunkter som inkom under granskningen. Flertalet remissinstanser har ingen erinran mot planförslaget. Stadsbyggnadskontorets ställningstagande till synpunkterna redovisas i kursiv stil. Yttrandena i sin helhet finns att ta del av i planakten.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har inget att erinra mot planförslaget enligt 5 kap. 22 § PBL.

Lantmäterimyndigheten

Slänt närmast Mälarblick och Ferievägen är tänkt att behållas som en samägd naturslänt. Planförslaget innehåller inte några bestämmelser som reglerar detta.

De dagvattenmagasin som illustreras i plankartan ska försörja radhusen inom planområdet. Hur samutnyttjandet är tänkt att lösas rättighetsmässigt behöver beskrivas under rubrik Fastighetsrättsliga frågor i planbeskrivningen.

Gemensamhetsanläggning planeras för gemensam parkering för de två kvarteren. Lantmäterimyndigheten ställer sig frågande till varför det inte planeras så att varje kvarter får en egen parkering som täcker kvarterets hela behov av p-platser. Någon gemensamhetsanläggning behöver då inte bildas med deltagande fastigheter från båda sidor om parken vilket ger en enklare förvaltning av fastigheterna.

Stockholm Exergi

Stockholm Exergi har inget att erinra angående denna remiss.

Ellevio AB

Nätstationsflytt i plan Dp 2014 - 19532 förutsätts genomföras så att elförsörjning av tillkommande bebyggelse säkerställs. Ellevio har en befintlig 0,4 kV kabel för distribution av el i gångväg och längs med trapporna i parkmarken mitt i planområdet. Norr om befintliga radhus längs Ferievägen finns kabelstråk med serviser förlagda nära det nya planområdet. Kablarna måste beaktas vid planens genomförande.

Stockholm Vatten och Avfall AB

Stockholm Vatten och Avfall har ingen erinran från va-teknisk synpunkt.

Avfall

Stockholm Vatten och Avfall förordar alltid att det i fastigheten möjliggörs för matavfallsinsamling för hushåll. Även möjlighet till fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar förordas, detta för att uppnå målen i stadens avfallsplan och miljöprogram.

Det är viktigt att de hämtfordon som används för valda insamlings-system kan framföras inom området. För att kunna angöra och tömma på ett trafik- och arbetsmiljömässigt korrekt sätt är det viktigt att stadens riktlinjer ”Projektera och bygg för god avfallsplanering” följs.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Få synpunkter har inkommit från de remissinstanser som återkopplat. Angående lantmäteriets synpunkter rymmer planområdet

två samlade parkeringsytor. I anslutning till den nordvästra radhuslängan med sju enheter anges i granskningsförslaget fem parkeringsplatser. För den sydöstra längan med tio radhus redovisas en parkeringsyta med 12 platser. Det skulle innebära, med det angivna p-talet om 1,0 per radhus, att två radhusinnehavare i den norra längan får parkera på den söderut belägna större parkeringsplatsen. Avståndet till denna parkeringsplats är ca 120 meter. Med anledning av Lantmäteriets synpunkter har parkeringsytorna inför antagande omdisponerats något. Två parkeringsplatser tillförs den norra parkeringsplatsen varför den gröna ytan minskar med motsvarande yta. Samtidigt tas två parkeringsplatser bort på den södra parkeringsplatsen. Därmed kan anslutande vegetationszon här öka med motsvarande yta. Eftersom den södra parkeringsplatsen anläggs i ett starkare sluttande parti så innebär borttagandet av två parkeringsplatser tydligt minskad ingrepp i sluttningen. Genom denna rockad kan tillräckligt antal parkeringsplatser anläggas i direkt anslutning till respektive fastigheter. Några gemensamhetsanläggningar behöver ej tillskapas vilket enligt Lantmäterimyndighetens skulle ge en enklare förvaltning.

Radhus har på baksidan en egen tomt. Vegetationszonen närmast Mälarblick och Ferievägen avser parterna att samutnyttja. Planbestämmelsen n3 reglerar att den slänt som blir kvartermark bakom radhusen mot väster, utgörs av markvegetation. Träd och buskar bör bevaras i så stor utsträckning som möjligt för att bevara ekologiska värden och ge avskärmning. Fastighetsbildning kan ge två eller flera fastigheter. Önskas samutnyttjande av tex vegetationsytor och/eller parkeringsytor kan gemensamhetsanläggningar bildas vid behov. Gemensamhetsanläggningar behöver inte planstöd.

Ämnesvisa synpunkter inkomna från sakägare, besvärberättigade och övriga närboende

Inkomna skrivelser visar ett tydligt motstånd mot att den s k Fågelskogen (tidigare kallad Hundskogen) får ge plats åt nya bostäder. Planförslaget bör inte antas av stadsbyggnadsnämnden och en fackmannamässig miljökonsekvensbeskrivning bör tas fram. Plan- och bygglagen samt Miljöbalken åberopas samt Länsstyrelsens och Naturskyddsföreningens remissvar från samrådet. I flera yttranden hänvisas också till skrivelserna från Ekonomiska föreningen Mälarblick och till Ceremonimästarens samfällighetsförening. Dessa föreningars medlemmar innehar i stort sett alla radhus i närområdet. Ekologigruppen har anlitats av de boende för en inventering av Fågelskogen. Av rapportens sammanfattning framgår att ingen naturvärdesinventering enligt SIS-standard har genomförts. Nedan anges del av lagstiftningen och de bilagor som hänvisas till i flertalet skrivelser.

Samtliga samråds- och granskningsyttranden, protestlistor och manifestationer i ärende Dp 2014-19532 (flerbostadshusen omedelbart söder om planområdet) åberopas som gällande även för den nya detaljplanen för radhusen.

Allmänt om planprocessen

Stadsbyggnadsnämnden har efter beslut 2017-08-17 delat upp ”ursprungsplanen” i två detaljplaner. Uppdelningen av den ursprungliga detaljplanen förtar inte enligt inkomna skrivelser tidigare ingivna och framförda åsikter. Då det gäller gemensamma frågor, främst nybyggnad av bostäder, måste enligt skrivelserna de båda detaljplanerna ses i ett sammanhang. I princip alla i närområdet som yttrat sig är emot någon förändring av skogspartiet. Därav följer att de också motsätter sig byggandet av radhusen (och flerbostadshusen inom den överklagade Dp 2014-19532).

Sakägare m fl framför att de nyligen genomförda och pågående detaljplanerna (sju stycken enl inlämnade synpunkter, innebärande ca 500 nya bostäder) i det lilla Nockebyhov med sin naturmark får kumulativa miljöeffekter med oreparabel miljöpåverkan. Genom att området är föremål för flera detaljplaner undgås helhetsbedömningar vad gäller miljökonsekvenser, trafikfrågor, skola och barnomsorg. Det hävdas att fördjupade och väldokumenterade analyser vad gäller förutsättningarna för genomförandet saknas helt. Detta försvårar för remissinstanser och sakägare att lämna synpunkter utifrån ett faktabaserat helhetsunderlag.

Samrådsprocessen som har sin grund i medborgarnas demokratiska rättigheter är helt satt ur spel enligt inkomna synpunkter. De boende och Forum Nockebyhov har medverkat vid samrådsmöten, skickat in samrådsyttranden, bjudit in nämndens ledamöter för visning av skogen och lämnat in protestlistor där områdets rekreativsvärden beskrivits.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Det uppges att ca 500 nya bostäder tillkommer i nyligen genomförda eller pågående planer i Nockebyhov. Kontoret konstaterar att åren 2008 och 2014 vann två detaljplaner laga kraft med ca 30 respektive ca 220 lägenheter (båda inflyttade). I den senare med ca 220 lgh (Ceremonien 6 vid Nockeby backe) utgör 120 ombyggda lägenheter för äldre- och omsorgsboende medan nytillskottet utgör ca 100 lägenheter. I västra Nockebyhov vann Dp 2012- 18914 inom Nockebyhov 1:1 vid Tyska Bottens väg och Ferievägen, laga kraft 2017 (ca 45 lgh, ej påbörjade). Sammantaget ger dessa tre byggprojekt netto 175 nya ordinarie lägenheter. I september 2018 pågick tre detaljplaneprocesser med sammantaget knappt 170 bostäder. Sammantaget uppgår nytillskottet i genomförda eller

planerade projekt till 340 bostäder. Innan dess har begränsad bebyggelse tillkommit i västra Nockebyhov sedan den omfattande utbyggnaden på 1950-1970-talen.

Pågående tre detaljplaner har liksom den nämnda laga kraftvunna planen i Nockebyhov 1:1, utgått från en helhetssyn. En helhet som formulerades i "Program för västra Nockebyhov. Programmet (dnr 2011-05829) godkändes av stadsbyggnadsnämnden 2013. Aktuellt planområde med radhus liksom nämnda flerbostadshus sydväst därom, redovisades i programmet som möjligt att bebygga. Det gällde även den tredje pågående detaljplanen för kv Ordenskapitlet m fl vid Gubbkärrsvägen (Dp 2015-07342 med ca 95 hyresbostäder). Noteras kan att ett antal föreslagna bebyggelseområden utgick ur programmet efter synpunkter från länsstyrelsen, boende m fl. Framtagandet av programmet gör det i sig missvisande att hävda att planeringen ointetgjort en helhetsbedömning genom att flera detaljplaner har tagits fram för de olika delarna. Skönhetsrådet konstaterar också "att ett större programområde beretts under ett sammanhållet samråd har givit en god översyn av områdets kvalitativa tillgångar avseende naturmark så väl som kulturhistoriska värde". Tilläggas kan att de tre pågående detaljplanerna beretts i stort parallellt och inkomna synpunkter från bl a de boendes intresseförening och "paraplyorgan" Forum Nockebyhov, visar på en god insyn av planernas innehåll. Stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret har vidare (utöver plansamrådsmötet) vid ett öppet välbesökt möte i stadsdelen, informerat boende om förestående planering. Representanter från flera förvaltningar har även tillsammans med Forum Nockebyhov m fl vandrat i västra delen av stadsdelen.

Ceremonimästarens samfällighetsförening m fl (inom Mälarblick) uppger att ca 150 befintliga bostäder får "radikalt försämrade boendemiljö" genom planerad nybyggnation. Kontoret finner anledning att något modifiera denna uppgift. De som i Mälarblick skulle bli närmaste grannar med de nya radhusen uppgår till ca 23 hushåll. Räknas också de på Mälarblick som ligger närmast de planerade flerbostadshusen i hörnan Tyska Bottens väg och Mälarblick (gatan) så är det sammantaget 36 stycken som berörs av nya rad- och flerbostadshus. Övriga radhusägare på Mälarblick är belägna "bakom" den planerade radhusraden (och flerbostadshusen) både faktiskt och visuellt. Några enskilt boende i Nockebyhofs servicehus har under granskningen inte uttryckt kritik mot planförslaget. Enstaka boende i befintliga flerbostadshus har under gransknings-tiden invänt mot bebyggelse i den sk Fågelskogen. De bor på ett avstånd om 75-100 meter från planområdet med planerade radhus.

Kompletteringsbebyggelse berör närboende. Samtidigt är förnyelseförslag en angelägenhet för den kommungemensamma bostadsförsörjningen. De första har ofta ett stort intresse vad som händer i grannskapet men är närmast per definition färre än antalet bostadsökande. Om utgångspunkten för närboende är att ingen förändring alls ska ske begränsas utrymmet för en dialog. Det gäller särskilt som kommunen samtidigt beslutat om ett omfattande bostadsbyggande i princip över hela staden. Det betyder inte att ett planförslag aldrig kan ändras eller i vissa fall utgå. Kontoret uppfattar att det kan råda en missuppfattning om samrådsprocessens demokratiska funktion. Remissförfarandet, samrådsmöte, information på nätet mm, innebär att remissinstanser, sakägare m fl har möjligheter till en god insyn i processen och kan lämna synpunkter på planförslaget. Därmed ges möjligheter till påverkan av detaljplanen. Det är den representativa demokratiska institutionen – här stadsbyggnadsnämnden – som efter beredning av kontoret, väger inlämnade synpunkter mot övergripande mål om t ex bostadsförsörjningen samt beslutar om detaljplanen. Härutöver ges möjligheter till överklagande. De demokratiska rättigheterna kan således inte sägas vara "helt satta ur spel" för att en ansvarig förvaltning och stadsbyggnadsnämnd gör andra prioriteringar än t ex en lokal opinion.

PBL

Stadsbyggnadskontoret har enligt inkomna skrivelser inte arbetat utifrån angivna och tvingande bestämmelser i Plan- och bygglagen och Miljöbalken. Dessa måste tillämpas objektivt utifrån lagstiftarens syften och intensioner.

Närboende menar att i planarbetet har inte nedanstående lagstiftning tillämpats på ett korrekt sätt. De framför att:

I 2 kap. 3 § första stycket punkt 1 PBL föreskrivs att planläggning ska, med hänsyn till bl.a. natur- och kulturvärden och miljö- och klimataspekter, främja en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder.

Enligt 2 kap. 4 § PBL får vid planläggning mark tas i anspråk för att bebyggas endast om marken från allmän synpunkt är lämplig för ändamålet.

I 2 kap. 5 § första stycket punkt 2 PBL anges att vid planläggning ska bebyggelse lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bl.a. jord- och bergförhållanden.

Enligt 2 kap. 6 § första stycket punkt 1 PBL ska bebyggelse utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan. Enligt tredje stycket i samma paragraf ska vid planläggning och i andra ärenden bebyggelseområdets särskilda historiska, kulturhistoriska, miljö-

mässiga och konstnärliga värden skyddas samt ändringar och tillägg i bebyggelsen göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag respekteras och tillvaratas.

Förslaget strider mot rättsregler, 13 kap 17 § PBL.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

I inledning av en planprocess konsulteras stadens expertorgan miljöförvaltningen om behovet av en särskild miljökonsekvensbeskrivning - MKB. Miljöförvaltningen bedömde att en MKB ej var nödvändig för aktuellt planområde. Ett flertal miljöutredningar etc har tagits fram inom ramen för detaljplanearbetet för Nockebyhov 2:22. Utredningarna redovisas i planbeskrivningen. Länsstyrelsen har i sin slutbedömning i samband med granskningen inte haft någon erinran mot planförslaget. Det indikerar att hanteringsordningen av planprocessen därmed varit korrekt. Det innebär hanteringen av bl a miljöfrågorna och ett upprättande av en miljökonsekvensbedömning (MKB) således inte bedömts som nödvändig.

Länsstyrelsen yttrade sig 2016 med anledning av överklagat planförslag vid Tyska Bottens väg och Ferievägen – Nockebyhov 1:1 (laga kraftvunnen plan 2017, Dp 2012-18914, ca 45 lägenheter i 4-5 våningar på naturmark). Länsstyrelsen konstaterade "att planområdet ligger i förhållandevis tät stadsmiljö i stadsdelen Nockebyhov. Vid förtätning i ett sådant område måste större påverkan än i andra områden godtas". I Stockholms översiktsplan (laga kraft 2018) anges för sydvästra Bromma att området "har vissa möjligheter för stadsutveckling. Stadsdelarna behöver kompletteras för en större variation i bostadsbeståndet med fler hyresrätter samt seniorboende, gruppboende och studentboende. Nockebyhov har en något större potential och bör utvecklas med en blandad bebyggelse". Generellt är bl a kompletteringsbebyggelse i stadens stadsdelar ett led i att uppfylla stadens högt satta bostadsmål.

Ett antal utredningar har tagits fram under planprocessen. De som berör de landskapliga och ekologiska frågorna är Påverkan på ekologiska värden av föreslagen bebyggelse i Nockebyhov (Firman Ekologikonsult och Conec 2014), Nockebyhov, Landskaps-PM (Tengbom 2014) och Trädbesiktning vid Tyska Bottens väg/Mälarblick, Bromma (Svartsjö Trädkonsult 2016). Handlingarna finns kopplade till Planbeskrivningen för aktuellt planärende.

I planprocessen har olika för- och nackdelar vägts. Bedömningen är att stadsdelens struktur inte påverkas på ett avgörande sätt när bebyggelse planeras längs med västra Nockebyhovens huvudstråk – Tyska Bottens Väg. Ett stråk som där bebyggelse redan finns etablerad bl a mitt emot planområdet. Småas radhus är därutöver i höjd anpassade till angränsande befintliga radhus. Att centralt i västra Nockebyhov och relativt nära innerstaden föreslå bostäder i

en relativt smal skogskorridor bedöms ej som olämpligt. Som framgår nedan var avsikten när stadsdelen fick sin grundstruktur (stadsplan från 1939) att aktuellt område i likhet med Mälarblick skulle bebyggas med bostäder. Sammantaget bedömer kontoret att föreslagen struktur, skala, sparat parkrum tillika spridningskorridor och arkitektur samspelar med omgivande bebyggelses karaktär.

Kulturmiljö – arkitektur – olägenhet för grannar

Närboende framför att skogen har en viktig funktion som en grön inramning för den omkringliggande befintliga bebyggelsen med nödvändigt insynsskydd och skapar livskvalitet och harmoni. En fantastisk utsikt från befintliga radhus byts ut mot en vidöppen insyn. Radhusen hamnar nära befintliga radhus på Ferievägen och Mälarblick vilket är negativt för både de nya och de befintliga husen. Radhusens fönstervägg anses förutsätta en skog utanför. Tas skogen bort förvanskas radhusens kulturvärde. Uppförandet av radhus i tre plan på 20 meters avstånd betraktas enligt inkomna synpunkter som betydande olägenhet. Detta mot bakgrund av att blåklassningen av Mälarblicks radhus omöjliggör utbyte till mindre fönster eller andra förändringar av fönstren. De planerade husen uppges förändra den ursprungliga planeringen till oigenkännlighet.

Förslag framförs att om bebyggelse ändå skulle ske bör radhuslängan ersätta de planerade flerbostadshusen söder om aktuellt planområde. Flerbostadshusen anses bryta mot områdets skyddsklassade arkitektur i både skala och kvalitet. De nya radhusen bör utformas så att insynen blir störande för några av Mälarblicks radhus som har ateljefönster.

Det framförs att det i Bromma finns flera bra platser att bygga på. Det som behövs är bostäder för unga och nyanlända. Brommaplan och reningsverkets område kunde vara en bra och intressant plats. Bostäder med en enkel tillgång till tunnelbanan och bussar.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Den relativt smala långsträckta lutande sk Fågelskogen har miljö- och upplevelsemässiga värden. Skogspartiet löper längst Tyska Bottens Väg som är den enda genomgående gatan i västra Nockebyhov och kan betraktas som ett huvudstråk. Nya flerbostadshus med ca 45 lägenheter tillkommer enligt en laga kraftvunnen plan 2017 i nordvästra delen av Tyska Bottens Väg/Ferievägen. Radhus inom aktuellt planområde samt flerbostadshus (ca 56 lgh) söder därom (antagen men överklagad plan) understryker gatans stråkkaraktär.

De tre pågående planerna samt bostadsplanen i nordvästra delen av Tyska Bottens Väg (Nockebyhov 1:1) tar mindre än en tiondel av

västra Nockebyhovs grönområde (inkl ett område med odlingslotter). Därutöver tillkommer inte obetydlig grönska på fastighetsmark. I planområdets närhet finns det stora naturreservatet Judarn och vid Mälarens strand den sk Gubbkärrskogen. Genom aktuellt planområde föreslås en närmare 1 450 kvm och en ca 50 meter bred park och spridningskorridor.

Befintliga radhus i Mälarblick ligger 20-30 meter från de planerade radhusen. Både de äldre och de planerade radhusen är i två våningar och en suterrängvåning. De nio befintliga radhusen vid Ferievägen har 10 meter djupa naturtomter med riklig vegetation mot de planerade radhusen. De befintliga radhusen i sydväst avskiljs från de planerade radhusen av en kvartersgata, en hög betongmur och ett smalare vegetationsstråk. Därutöver finns en smalare vegetationszon mellan befintliga och föreslagna radhus. I Mälarblick ligger radhusen flera meter högre än de planerade vilket har betydelse ur bl a insynssynpunkt. Kontoret bedömer av nämnda skäl att tillkommande radhus knappast innebär en "vidöppen insyn" och att det rimligtvis finns alternativ till "utbyte till mindre fönster" för att vid ev behov begränsa ljus och insyn. Det kan noteras att i andra delar av västra Nockebyhov, t ex vid närliggande Utflyktsvägen, är avståndet mellan flerbostadshusen och radhusen 17-26 meter. Mellan villorna i västra Nockebyhov är avståndet till grannarna i regel betydligt mindre.

De nya husen uppges förändra den ursprungliga planeringen till oigenkännlighet. I ett kulturhistoriskt sammanhang kan nämnas att västra Nockebyhovs ursprungliga plan från 1939 anger villor i två våningar längst hela det aktuella planområdet. Den nu föreslagna småhusskalan inom planområdet ansluter förutom till Mälarblicks skala till den radhusliknande två våningar höga bebyggelsen (Nockebyhovs servicehem) på motsatta sida av Tyska Bottens väg. Mellan de två planerade radhusgrupperna inom planområdet kan topografin och en del av naturen fortsatt träda fram. Parkpartiet har kunna vidgats efter samrådet genom att tre radhus utgått och genom en omDispositionering av parkeringsplatser. I sammanhanget kan tilläggas att under samrådet förespråkade några remissinstanser bl a miljöförvaltningen flerbostadshus istället för radhus. Kontoret har velat undvika en sådan påtaglig skalförskjutning. Nockebyhov är i Översiktsplan 2018, i likhet med 26 andra stadsdelar och områden i Bromma, utpekad som kulturhistoriskt värdefull miljö där särskild uppmärksamhet behöver ägnas åt de kulturhistoriska värdena. Strävan i planarbetet har varit en balanserad stadsplanering där radhusen står mot radhus och de planerade flerbostadshusen söder om planområdet (antagen men överklagad plan) möter befintliga flerbostadshus i kv Storlogen på motsatta sidan om Tyska Bottens Väg. Temat om förgårdsmark i

stadsdelen återkommer i aktuella planförslag. Även arkitekturen har utgått från stadsdelens karaktär.

Angående alternativa bebyggelseförslag som framförs av närboende på betydande avstånd från Västra Nockebyhov så är de redan föremål för stadens intresse. Flera större utbyggnader har de senaste åren färdigställts vid Brommaplan.

De fina radhusen i Mälarblick är blåklassade av stadsmuseet. Det betyder att de har högsta kulturhistoriska värdering. Stadsmuseets klassificering omfattar inte aktuellt planområde. All bebyggelse i Mälarblick kommer fortsatt ha en obruten närvaro med höjdplatån åt Mälaren och växligheten där.

Avslutningsvis kan konstatera att varken Stadsmuseet eller Skönhetsrådet har några invändningar mot föreslagna radhus inom planområdet.

Grönområde - Fågelskogen

Närboende är kritiska till att skogspartiet bebyggs med radhus och utan att en miljökonsekvensutredning utförs. Förslaget medger en ”utplåning av områdets gröna centrum”. Det framförs att en naturskogs ekosystem inte kan återställas. Minskningen försvårar för insekterna. Denna gröna lunga bör också skyddas för sitt rika artutbud av fåglar. Skogen anses ha högt rekreativt värde och den används för promenader och lek. Skogen är en skyddsbarriär mot avgaser, vägpartiklar och buller från Drottningholmsvägen och Gubbkärrsvägen. Att ta ned en halv skog för att 17 familjer ska få radhus uppges inte som att marken utnyttjas effektivt.

Synpunkter framförs att platsen för bebyggelsen är illa vald. Skogspartiet ligger i en brant norrsluttning med kraftig vattenavrinning från Mälarblicksmassivet. Bebyggelsen uppges hamna i skugga från berget med muren och befintlig radhusbebyggelse. Kravet på lämplighet förekommer i flera bestämmelser i PBL.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Frågan om MKB har behandlats ovan.

Västra Nockebyhov får anses vara en grön stadsdel både i sig och vad gäller de närmaste omgivningarna. Även efter planerade nybyggen så är naturen och det gröna närvarande i stadsdelen. Den viktigaste spridningskorridoren inom planområdet skyddas genom ett närmare 1 450 kvm stort (ca en fjärdedel av planområdet) och ca 50 meter brett parkrum. Denna spridningskorridor kopplar Gubbkärrsskogen vid Mälaren till Judarn naturreservat. Därtill kommer en smalare vegetationszon inom planområdet som gränsar

till Mälarblick i nordväst. Mälarblicks fastighetsgräns inom kv Storsiren, når även upp till ca sju meter söder om en lokalgata/stödmur. Dessa partier innehåller ren naturmark. Den växligheten kvarstår rimligen liksom växligheten på Ceremonimästarens radhustomter som ansluter mot planområdet med 10 meter djupa naturtomter. Planprojektet kommer att ändra huvudkaraktären på naturpartiet men innebär inte en fullständig avverkning av vegetationen som framförts.

Grönkompensationsåtgärder på mellan 16-22 miljoner är beslutade av exploateringsnämnden, innefattande bl a åtgärder för groddjur. En förutsättning är att de nu planerade projekten genomförs.

Angående att aktuellt skogsparti är en skyddsbarriär mot avgaser, vägpartiklar och buller från Drottningholmsvägen och Gubbkärrsvägen kan konstateras att närmaste avståndet från dessa vägar och berörda radhus i Mälarblick är ca 350 respektivetill ca 180 meter.

Det kan invändas mot att planområdet t ex ligger i en norrsluttning men det innebär inte att det är olämpligt. Andra faktorer som läget i Stockholm, stadsdelens attraktion, det allmänna bostadsbehovet, efterfrågan på tillkommande radhus, fördelen att förbättra underlaget för den lokala servicen, etc talar för att det kan bli frågan om både efterfrågade och attraktiva bostäder.

I en avvägning mellan planområdets ekologiska, rekreativa och upplevelsemässiga värden och kvarstående grönkvaliteter i och i anslutning till stadsdelen tillsammans med stadens prioriterade behov av bostäder etc så överväger enligt kontorets det senare.

Biltrafik och parkering

Boende framför att trafik- och parkeringssituationen är svår. Fungerande trafiklösningar måste säkras innan ny bebyggelse genomförs. Läget uppges ha förvärrats genom den förtätning som redan skett och vid trafikintensiva tidpunkter har boende svårt att komma ut på Drottningholmsvägen med bil. Trafiksituationen påverkar även nyttotrafiken och buss nr 127 till Brommaplan. Med ytterligare bebyggelse, fler boende och fler personbilar kommer detta problem med framkomlighet att öka ytterligare.

Parkeringsunderskottet i området uppges skapa problem för de boende, för besökare och för nyttotrafik. Parkeringsplatser försvinner samtidigt som nya hus medför nya bilar. Närboende är kritiska mot att skogen ska tas bort för att radhusägarna ska ha parkeringsplatser på kommunal mark när övriga nockebyhovsbor

får betala dyrt för sin gatuparkering. Parkeringsfrågan anses vara undermåligt utredd.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

I en snabbt växande stad är en förstärkning av cykel- och kollektivtrafiken nödvändig. Gångavståndet från planområdet till Nockebybanan är kring 700 meter. Planområdet ligger relativt nära busshållplatser vid Gubbkärrsvägen och Drottningholmsvägen. Som bl a påpekas från boende är framkomligheten för bussar och bilister stundtals problematisk på grund av köbildning. Detta är inte unikt för andra utbyggnadsområden i staden men viktig att beakta för bl a Stockholms läns landsting som är huvudman för kollektivtrafiken. Hur förbifart Stockholm med in och uppfart på Ekerö kan påverka trafiken på bl a Drottningholmsvägen återstår att se.

De planerade radhusen planeras för ett parkeringstal på 1.0. I samrådsförslaget fanns förgårdsparkering men den har utgått för att genom att förskjuta planerade radhus, öka avståndet till befintliga radhus i Mälarblick, sänka radhusen (hamnar på en lägre marknivå) och undvika backrörelser över gångbana. Kantstensparkering längs Tyska Bottens Väg kvarstår. Marken som avses bebyggas med radhus avses som brukligt är med bostadsrätter eller äganderätt, övergå från staden genom köp till brukarna. Parkering kommer således inte att ske på kommunal mark. Det kan noteras att parkering sker (sep 2018) på kommunens mark (del av skogspartiet) i hörnan Tyska Bottens Väg och Mälarblick. Boende i Mälarblick har möjligheter att parkera i egna garage och på intilliggande lokalgata på kvartersmark.

En parkeringsutredning ingår i planunderlaget. Den omfattar västra delen av Nockebyhov och har utarbetats av SWECO januari 2017. Utredningen utgår från att parkering för tillkommande bostäder tillgodoses inom respektive fastighet. Inventeringen visar att beläggningsgraden i området är omkring 40 procent dagtid och 50 procent kvällstid. Beläggningsgraden är generellt högre i de centrala och östra delarna. Den planerade exploateringen medför att antalet parkeringsplatser minskar. "Sammanfattningsvis bedöms inte den nya exploateringen medföra orimligt hög beläggning på parkeringsytorna i utredningsområdet".

Barnperspektivet

Barnperspektivet uppges inte erforderligt analyserat. Hur projektet kommer att påverka barnen saknas. Många barn bor i området och förskola, grundskola och ett särskilt korttidsboende för barn är belägna helt inpå skogspartiet. Det framförs att skogen används dagligen som skolväg för skol- och förskolebarn och deras föräld-

rar. Fler bilar risker fler olyckor med barn. De pågående planprojekten motiverar att en helhetsanalys formas. Utbyggnaden av skolan måste enligt framförda synpunkter hålla jämna steg med den förtätning av området som redan skett och som planeras.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Planområdets sluttande och relativt smala skogskorridoren består av träd och sly. Några solbelysta platser för picknick eller dylikt finns ej. Mellan Tyska Bottens Väg och Mälarblicks privata tomter och höga betongmur är djupet på skogskorridoren (motsvarar i stort planområdet) inte mer än 25-30 meter. Möjligheten finns i framtiden att passera genom det sparade parkområdet i planområdets mitt. En trottoar anläggs längs Tyska Bottens Väg längs de planerade nya radhusen och kan används som skolväg. En sådan har tidigare saknats. Kontoret motsäger inte uppgifter om bl a en trevlig skolväg för vissa skolbarn. Kontoret har emellertid vid upprepade besök inte sett några barn leka i skogskorridoren. En boende som länge bott i västra Nockebyhov har uppgett för kontoret att denna sällan eller aldrig sett barn leka i skogen.

Kontoret bedömer att det finns acceptabla möjligheter för barn att leka inom västra delen av Nockebyhov även om skogspartiet bebyggs med bostäder. Nockebyhovsskolan angränsar till natur där marken nyttjas för lek, inte minst under raster. Intill skolan finns en grusad fotbollsplan. Beslut finns att anlägga konstgräs på planen vilket förlänger nyttjandetiden. En bit söder om planområdet finns en lekplats i den s k Riminiparken. I anslutning till västra Nockebyhov finns även bl a Judarn och Ängbybadet. Mot bakgrund av vad som har anförts ovan, har kontoret bedömt att en regelrätt barnanalys inte varit motiverad.

Det finns enligt kontoret all anledning att studera om Nockebyhovsskolan (idag F-3) kan förnyas. En sådan diskussion har initierats med bl a skolförvaltningen och exploateringskontoret under planprocessen.

Radhus är ofta populära bland barnfamiljer. Sett ur de föreslagna radhusens perspektiv är läget bästa tänkbara. Trafiken på Tyska Bottens väg är lugn. Närmaste grannen i nordost, ett trettiotal meter bort, är en förskola. Avståndet till Nockebyhovsskolan och fotbollsplanen är 120-170 meter. Inom gångavstånd finns bl a Ängbybadet och Judarnsjön. Den senare bl a en populär plats för skridsko och grillning.

Synpunkter inkomna under samråd och granskning som ej tillgodosetts

- Skogspartiet ska behållas och inte ge plats åt ny bebyggelse.
- En fackmannamässig miljökonsekvensbeskrivning för hela västra Nockebyhov bör utföras.
- Upplevda olägenheter för grannar
- Barnperspektivet och trafiksituationen är inte erforderligt analyserade.

Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande

Sammantaget menar kontoret att planförslaget med 17 radhus och park utgör en god avvägning mellan befintliga kulturhistoriska värden samt västra Nockebyhovs struktur, skala och arkitektur. Tyska Bottens Vägs karaktär som något av ett huvudstråk i stadsdelen understryks med den nya bebyggelsen.

Karaktären på den långsmala skogskorridoren ändras vid nybebyggelse. Ett centralt sparat närmare 1 450 kvm stor park (efter nedanstående justeringar av två parkeringsplatser) värnar även framgent den viktigaste spridningskorridoren och möjligheten att läsa av topografin och grönska. Avståndet till de befintliga högre placerad radhusen i Mälarblick är 20-30 meter vilket bedöms som rimligt.

Planförslaget kan tillföra attraktiva bostäder i en attraktiv och relativt centralt belägen del av staden. De bidrar till bättre serviceunderlag till den blygsamma lokala servicen. Sett ur barnfamiljernas perspektiv i de föreslagna radhusen, är läget det bästa tänkbara. Den anslutande gatan har liten trafik, närmaste granne är en förskola och Nockebyhovsskolan och fotbollsplanen finns på några minuters avstånd. Gångavstånd är det även till bl a Ängbybadet.

Synpunkter under granskningen föranleder endast marginella justeringar av planförslaget. Merparten av justeringar skedde inför granskning genom att tre radhus utgick, förskjutning av radhusen så att avstånd och höjd gentemot Mälarblick ökade, parkeringsplatserna omdisponerades och kvarvarande parkyta utvidgades.

Efter granskning föreslås att två parkeringsplatser tillförs den norra parkeringsytan samtidigt som två parkeringsplatser minskas på den södra parkeringsytan. Den centrala parken minskar något härigenom medan vegetationszonen ovan den södra parkeringen ökar i motsvarande grad liksom ingreppet i sluttningen. Med justeringen kan parkeringen helt lösas inom respektive två radhusgrupper. Därmed kan planbestämmelsen om gemensamhetsanläggning - g1- utgå och lantmäterimyndighetens påpekande om enklare fastighetsförvalt-

ning tillmötesgå. Infarterna till parkeringen smalnas av och en mindre planteringsyta - n3 – tillförs på den norra parkeingsplatsen.

Radhusen är en del i stadens strävan efter nya 80 000 bostäder till 2025.

Kontoret föreslår att förslag till detaljplan för del av Nockebyhov 2.22, Dp 2017 – 15486 förs vidare för antagande.

Inkomna synpunkter från sakägare, besvärberättigade och övriga närboende

Sakägare enligt fastighetsförteckningen

Ekonomiska Föreningen Mälarblick

Detta yttrande från Ekonomiska föreningen Mälarblick representerar samsynen hos föreningens medlemmar och kompletterar respektive sakägares eget yttrande i ärendet. Föreningens inställning är att vad som anförs nedan innebär med skärpa att stadsbyggnadsnämnden är förhindrad att anta den föreslagna detaljplanen. Lagstiftning som hänvisas till, se sid. 8.

Föreningen begär att förutom att planförslaget inte antas att nämnden beslutar att en fackmannamässig miljökonsekvensbeskrivning, MKB, utförs. Planförslaget uppvisar allvarliga brister som leder till irreparabla skador för området och Judarskogens naturreservat. Föreningen har inte ändrat sin inställning sedan programsamrådet 2011, då föreningen skriftligen yttrat sig om områdets och skogens värden samt redovisade parkerings- och trafikproblematiken i området.

Samtliga samrådsyttranden, granskningsyttranden, protestlistor och manifestationer i ärende Dp 2014-19532 (flerbostadshusen) åberopas som gällande även för den nya detaljplanen som nu är under granskning. Boende i området har vid flera tillfällen till nämndens ledamöter framfört följande:

- att skogen har mycket stor betydelse för boende i området, då den är lätt tillgänglig med en stig som funnits sedan området bebyggdes på 1950-talet och som används dagligen av både barn och vuxna,
- att det är viktigt för barnen i området att de får fortsätta att använda skogen för lek,
- att det är viktigt för barn och vårdnadshavare att stigen i skogen kan användas som promenadväg till och från förskola och skola i den allt mer hårda trafik som utvecklats

på Tyska Bottens väg och Gubbkärrsvägen genom de förtätningar i området som redan har genomförts.

- att värdet är ovärderligt då närheten till skogen med fåglar, fåglalåt och trädens sus skänker harmoni och är en källa till verklig rekreation.
- att en avverkning av skogen utplånar de miljömässiga värdena i området och att dessa förlorade värden inte går att kompenseras eller återskapas,
- att skogen, med ca 400 träd, har stora ekologiska värden, vilket också dokumenterats i tidigare utredningar och bekräftats av Naturskyddsföreningen,
- att Fågelskogen är en viktig spridningszon för växter och djur kopplad till Judarskogens naturreservat och Mälaren,
- att Fågelskogen är en grön lunga som ger frisk och behaglig luft,
- att Fågelskogen har ett stort värde som utsikt och inramning av den befintliga bebyggelsen på alla sidor,
- att lagstadgad skyldighet enligt PBL och MB föreligger för byggnadsnämnden att besluta om en miljökonsekvensbeskrivning (MKB), inte minst med tanke på att fackmannamässig analys saknas utifrån de detaljplaner som redan beslutats om sedan 2011 i området. Närheten till naturreservatet och tillika Natura 2000-området Judarskogen samt till Mälaren förutsätter att det görs en MKB.
- att länsstyrelsen i Stockholms län förordat att en MKB utförs samt
- att det är helt i strid med grunderna för lagstiftningen att splittra upp området i ytterligare detaljplaner, innebärande att staden inte tar ansvar för de sammantagna konsekvenserna av dessa, vilket måste göras enligt PBL och MB.

Ekologigruppen AB

Ekologigruppen har anlitats av de boende för en inventering av Fågelskogen. Av rapportens sammanfattning framgår att i planområdet har ingen naturvärdesinventering enligt SIS-standard genomförts. I skogen förekommer flera naturvårdsarter, bland annat rödlistad tallticka, minst tre arter groddjur, mindre vattensalamander, vanlig groda och vanlig padda. Groddjur omfattas av § 6 i artskyddsförordningen, vilket innebär ett visst skydd av arternas livsmiljöer. Genom skyddsåtgärder, till exempel anläggande av grodtunnlar, dammar och groddjurshotell (övervintringsmiljöer), kan man undvika att groddjuren tar skada av exploateringar. Nockebyhov ingår i ett spridningssamband enligt ESBO och gränsar till kärnområdet Judarskogens naturreservat. Barrskogsvärdena är generellt höga kring Nockebyhov och detsamma gäller planområdet. En minskning av andelen barrskog ger sannolikt också en försvagning av spridningskorridorerna. Utredningar över hur

artskyddsförordningsarters bevarandestatus inte ska påverkas negativt bör utredas.

Trafiksituationen

Sedan ett flertal år tillbaka är den svåra trafik- och parkeringssituationen känd. Att nu lägga fram detaljplaner på ytterligare bostäder förvärrar trafiksituationen. Införandet av parkeringsavgifter har inte påverkat parkeringsbehovet i stadsdelen. Problemet med parkeringsunderskott kvarstår och förvärras om detaljplanen genomförs då förslaget innebär borttagandet av ett antal befintliga kantparkeringar då nya in-/utfarter skapas. En analys av hela trafik- och parkeringssituationen saknas. Uppdelningen av Nockebyhov i sju detaljplaner utan att i något skede ta ett helhetsgrepp om miljö- och trafikfrågorna är oansvarigt.

Radhusen

Med den nya bebyggelsen finns inte ett tillräckligt anständighetsavstånd mellan befintliga radhus och ny bebyggelse. Den planerade bebyggelsen blir mycket påträngande och kommer tillsammans med de planerade flerfamiljshusen att påverka ljusförhållandena. Den ljusstudie som utförts är inte sanningsenlig. Skuggningen jämförs felaktigt med den skugga skogen ger. Det rumsliga utrymmet idag släpper till mera ljus och att ljuset strilar genom trädskronorna och lövträden faller sina blad om vintern.

Fågelskogen ligger i en fördjupning i norrläge med mycket kraftig vattenavrinning från Mälarblicksmassivet, och har tidigare bedömts inte vara lämplig för bebyggelse. Kravet på lämplighet förekommer i flera bestämmelser i PBL. Marken måste vid en objektiv bedömning kunna framstå som passande, ändamålsenlig, ägnad för byggandet. Detta krav är inte uppfyllt.

Den föreslagna bebyggelsen skulle genom sin närhet till byggnaderna på Mälarblick riskera att förvanska de kulturhistoriska värden som dessa har och vara negativa för stadsbilden.

Sammanfattning

Vad som anförts ovan i detta yttrande innebär med skärpa att stadsbyggnadsnämnden är förhindrad att anta den föreslagna detaljplanen.

Ceremonimästarens samfällighetsförening

Föreningen förvaltar en garagebyggnad på fastigheterna Ceremonimästaren 11 & 12, gemensam för alla boende i kvarteret.

Den närvarande naturen och de tydliga bebyggelseenheter ger stadsdelen en egen karaktär bland serien av trädgårdsstadsdelar på

Brommalandet från Äppelviken till Södra Ängby. Ett genomförande av planen innebär att områdets karaktär, kvalitet och bevarandevärden helt går förlorade, varför föreningen starkt emotsätter sig att planen genomförs och följaktligen kräver att den inte antas. Att Fågelskogen skövlas och utplånas är skamligt. Och detta utan att det görs en miljökonsekvensutredning, vilket är helt oacceptabelt och i strid med plan- och bygglagen.

Till vinsterna kan räknas:

- 17 Radhus som bidrag till de 80 000 lägenheter som är stadens mål att uppföra till 2025

Till förlusterna kan räknas:

- en radikalt försämrad boendemiljö för c:a 150 befintliga bostäder. För ett betydande antal av dessa bostäder måste de uppenbara försämringarna –mindre ljus och ökad insyn – betraktas som katastrofala.
- en akut devalvering av den befintliga stadsbildens karaktär. Inplaceringen av ny bebyggelse mellan de blåklassade och de grönklassade husen hackar upp den ursprungliga planeringen till oigenkännlighet.
- en påtaglig brist på dagis- och skolplatser. Varje ytterligare förtätning ger ökad press på dessa verksamheter. I praktiken skulle nyinflyttade tvingas söka platser i andra stadsdelar, vilket bidrar till en trafiksituation som redan idag är oacceptabel.
- en utplåning av områdets gröna centrum. En översiktskarta visar tydligt den centrala placering som Fågelskogen har i området, ett grönområde som knyter samman Mälarstranden med naturreservatet Judarn. Förekomsten av en sammanhållen grönyta i områdets centrala delar kan knappast överskattas. Avsevärt mer än fåglars kvitter och fredad insyn står på spel.

Förslaget visar på minimal skuggning av de nya radhusen på befintlig bebyggelse men visar inte befintlig bebyggelses skuggning på de nya radhusen. Förslaget påvisar bristen på förskolor och skolor i området men visar inte någon planerad lösning

Att de planerade bostäderna skulle utgöras av dyra bostadsrätter respektive mycket exklusiva radhus, gör obalansen mellan befintliga och tillkommande värden för staden än mer ojämn. Staden skulle förfara oansvarigt med sina tillgångar; värden som tillhör medborgarna och framtida generationer. Förslaget ger för liten nytta i förhållande till kostnaderna.

Om bebyggelseplanerna förs vidare avser föreningen återkomma med argumentation kring de speciella förhållandena som gör den föreslagna bebyggelsen olämplig för de nio befintliga radhusen i kvarteret Ceremonimästaren.

En sakägare

Planförslaget bör inte antas av byggnadsnämnden och beslut bör tas att en fackmannamässig miljökonsekvensbeskrivning, MKB, utförs för hela Nockebyhov så att ett korrekt underlag erhålls för bedömningen av lämplig markanvändning utifrån natur- och kulturvärdena. Planförslaget leder till irreparabla skador för området och Judarskogens naturreservat. Den grönkompensation som föreslagits uppväger inte förlusten av flerhundraårig naturskog. Planarbetet strider mot såväl Plan- och bygglagen som mot Miljöbalken.

Förslag: Om skogen ändå rivs bör radhuslängan förlängas och ersätta flerfamiljshusen som bryter mot områdets skyddsklassade arkitektur i både skala och kvalitet och vid de radhus som har ateljérum i källarplan, bör radhusen mittemot utformas så att insynen inte blir störande.

Två sakägare

Likalydande skrivelse som lämnades in vid samråd och vid granskning av Dnr 2014-15486 (Flerfamiljshus och radhus). Närboende som är helt emot den föreslagna planen som uppvisar allvarliga brister och innebär oacceptabla effekter och ställer sig till fullo bakom FORUM Nockebyhavs yttrande i samma ärende.

Oacceptabla effekter

- Fullständig avverkning av Fågelskogen, c:a 400 träd. Majoriteten av träden är höga och gamla. Skogen utgör en grön lunga, en viktig spridningskorridor för djur samt en viktig plats för barnens och vuxnas välmående och rekreation.
- Betydande miljöpåverkan för hela området. De många detaljplanerna får kumulativa miljöeffekter med betydande oreparabel miljöpåverkan
- Betydande försämring för trafik och parkering. Ca 50 p-platser försvinner längs Tyska Bottens Väg. De nyttjas idag mest av boende i flerfamiljshusen på norra sidan av vägen.
- Allvarlig instängningseffekt föreligger också då köerna på Drottningholmsvägen medför långa köer på Gubbkärrsvägen. Boenden har tidvis svårt att via Gubbkärrsvägen komma ut med bil på Drottningholmsvägen.
- En orimlig negativ påverkan på den blåklassade radhusbebyggelsen som får påträngande insyn. De kulturskyddade radhusen har stora fönsterväggar. Planen innebär brutal förtätning utan någon som helst anpassning till den blåklassade bebyggelsen.

Andra brister

- Genom att exkludera de 230 nybyggda lägenheterna i kv Ceremonien har Stadsbyggnadskontoret misslyckats att beskriva

och därmed tillåta remissinstanserna värdera de totala effekterna på Nockebyhov

- Barnperspektivet är inte analyserat. Många barn bor i området och då förskola, grundskola och ett särskilt korttidsboende för barn är belägna helt inpå skogen. Den täta trafiken ger också problem för barn som inte får plats i Nockebyhovsskolan. Att skolan inte ingår i planeringen är anmärkningsvärt. Beslut om utbyggnad av skolmöjligheter i närområdet måste inväntas

En sakägare

Ett genomförande av planen innebär att områdets karaktär, kvalitet och bevarandevärden helt går förlorade. Spara hela Fågelskogen, den viktigaste gröna kilen i området, för att fortsätta skapa trivsel, rekreation och lugn i den stressade storstaden för de boende och vara en spridningskorridor och livsområde för djur och växtlighet. En Miljökonsekvensbeskrivning krävs innan beslut om Fågelskogen tas. Träd och grönska dämpar buller, renar luften och bidrar till känslomässigt lugn hos boende i närheten.

17 lyxradhus i norrsluttning mot över 100 meter värdefull och naturlig skog? 150 bostäder får väsentlig försämrad boendemiljö mot att Stockholm vinner 17 bostäder?

Planen saknar all respekt för det som är bestämt som Kulturhistoriskt värdefull miljö. De intilliggande radhusen på Mälarblick är av byggnadsminnesklass. Husen är inritade med naturen som en del av byggnationen. Stora fönsterpartier mot skogen förmedlar husens närvaro och verkar i symbios med naturen. Att förstöra denna symbios och stadsplanering visar på okänslighet och arrogans.

Sju sakägare

Fyra likalydande skrivelser från sakägare, likalydande med skrivelserna från Ekonomiska föreningen Mälarblick, se sid 18. Planförslaget bör inte antas av byggnadsnämnden och beslut bör tas att en fack-mannamässig miljökonsekvensbeskrivning utförs. De boende känner sig överkörda och lurade. Samrådsprocessen som har sin grund i med borgarnas demokratiska rättigheter är helt satt ur spel liksom barn-perspektivet. – Fågelskogen ligger intill en förskola och en lågstadieskola.

Bedömningar har gjorts utan tillräckligt faktaunderlag samt området har delats upp i så många detaljplaner, minst sju stycken. Varje ärende har hanterats isolerat från de övriga. Viktiga frågor har fallit mellan stolarna. Barnperspektivet måste tas på allvar. Plan- och bygglagen och miljöbalken måste tillämpas objektivt utifrån lagstiftarens syften och intensjoner. Att få bevittna en avverkning i

området i strid med såväl svensk som europeisk miljö rätt kommer att sätta djupa sår.

Två sakägare

Två i stort sett likalydande skrivelser. Tillämpliga bestämmelser i PBL, är inte uppfyllda. Hänvisar också till Ekonomiska föreningen Mälarblick, se sid 18.

Stadsbyggnadsnämnden har delat upp byggande i Fågelskogen i två detaljplaner. Då det gäller gemensamma frågor, främst nedhuggandet av Fågelskogen, måste förslagen av de båda detaljplanerna ses i ett sammanhang. I princip alla i närområdet är emot nedhuggandet av Fågelskogen; därav följer att de också motsätter sig byggandet av radhusen (och flerbostadshusen). Det är orimligt att hugga ner Fågelskogen, en stor förstörelse och det vore skamlig.

Platsen, längst ner i en norrsluttning, är inte lämpligt för byggande av bostäder (radhus).. Boende i de föreslagna radhusen får sitt synfält åt söder begränsat och tillgången på sol delvis begränsad. Tidigare har berörda myndigheter ansett att det var olämpligt att bygga på platsen, bl.a. på grund av norrläget och den lägre nivån jämfört med husen på Mälarblick och Ferievägen.

Kravet på lämplighet i PBL är ett ganska strängt krav. Marken måste vid en objektiv bedömning kunna framstå som passande, ändamålsenlig, ägnad för byggandet. Detta krav är inte uppfyllt. I planbeskrivningen har stadsbyggnadskontoret inte på något ställe angett att marken är lämplig för det föreslagna byggandet. Husen på Ferievägen 4 -20 har tomt på baksidan av husen. Den föreslagna byggnationen kommer att förändra och förstöra möjligheten att använda uteplatsen. Vistelse i och utsikt från ateljérummet kommer att spolieras, likaså blir det insyn. Grävnings- och sprängningsarbete medför risk för skador och sättningar på befintliga radhus.

Nedhuggandet (skövlingen) av nästan hela Fågelskogen är det värsta ingreppet som avses med detaljplanen. Skogen består mest av barrträd men även av lövträd, buskar och annan vegetation, även fridlysta markväxter. I skogen finns det fåglar, insekter, ekorre, räv och ibland rådjur. Träden renar från avgaser, tar upp koldioxid och ger syre. Skövlingen av skogen försämrar utan tvivel boendemiljön för många i närområdet.

Hänsyn till kulturvärden tas inte. De föreslagna radhusen på grund av sin karaktär, fasader i olika färg eller med puts, och närheten till husen på Mälarblicksgatan och Ferievägen kan komma att inverka negativt på dessas kulturvärde och vara negativa för stadsbilden.

Två sakägare

Detaljplaneförslaget skall inte antas av stadsbyggnadsnämnden utan avslås. Som del i att uppfylla stadens mål att bygga 80 000 bostäder till 2025 skövlas parkmark och överförs till kvartersmark för 17 radhus. Se tillämpliga bestämmelser i PBL sid 8.

Området är inte lämpligt för byggande av bostäder (radhus). Platsen är belägen längst ner i en norrsluttning. Boende i de föreslagna radhusen får sitt synfält åt söder begränsat och tillgången på sol delvis begränsad. Tidigare har berörda myndigheter ansett att det var olämpligt att bygga på platsen, bl.a. på grund av norrläget och den lägre nivån jämfört med husen på Mälarblick och Ferievägen. Fågelskogen utgör en viktig lunga för bebyggelsen runt omkring. Träden renar från avgaser, tar upp koldioxid och ger syre.

Två tredjedelar av Nockebyhovs bostäder utgörs av lägenheter i flerbostadshus. Något som tillsammans med den närvarande naturen ger stadsdelen en egen karaktär bland serien av trädgårdsstadsdelar på Brommalandet från Äppelviken till Södra Ängby. Utmärkande för Mälarblick är bostädernas varsamma inpassning i det kuperade landskapet. Stora fönsterpartier mot skogen förmedlar husens närvaro och verkar i symbios med naturen. Den föreslagna bebyggelsen skulle genom sin närhet till byggnaderna på Mälarblick riskera att förvanska de kulturhistoriska värden som dessa har och vara negativa för stadsbilden.

Två sakägare

Överklagar detaljplan för del av fastigheten Nockebyhov 2:22, Dp 2017-15486.

Två sakägare

Byggnadsnämnden är förhindrad enligt PBL och MB att anta detaljplanen utan att först ha beslutat om och tillsett att en fullständig och fackmannamässig MKB utförs. Plan- och bygglagen och miljöbalken måste tillämpas objektivt utifrån lagstiftarens syften och intensioner oavsett vilken press som tjänstemän och politiker utsätts för att uppnå uppsatta politiska mål. Bedömningen av markanvändningen får inte påverkas av konjunkturer och politiska ambitioner att bebygga alla grönområden eller gröna kilar inom Bromma. Det kan tyckas vara en billig lösning att utnyttja befintliga vägnät och avloppssystem men långsiktigt får människor, djur och växter sämre livsvillkor.

Planförslaget uppvisar allvarliga brister och påstår, utan att bestyrka med fakta, att skogen endast har begränsade rekreativa värden. Detta är inte underbyggt av en riktig analys genomförd av folk med fackkunskap i ämnet. De boende i området känner sig överkörda och lurade. Samrådsprocessen som har sin grund i medborgarnas

demokratiska rättigheter är helt satt ur spel. De boende har medverkat vid samrådsmöten, skickat in samrådsyttranden, bjudit in nämndens ledamöter för visning av skogen och skrivit protestlistor där områdets rekreativvärde beskrivits som lämnats in till stadsbyggnadsnämnden.

Följande har framförts:

- att skogen har mycket stor betydelse för boende i området, då den är lätt tillgänglig med en stig som funnits sedan området bebyggdes på 1950-talet och som används dagligen av både barn och vuxna,
- att skogen har ett stort värde som inramning av den befintliga bebyggelsen
- att många hushåll gränsar till en liten bit skog såväl hus, radhus som flerbostadshus och har glädje av det,
- att det är viktigt för barnen i området att de får fortsätta att använda skogen för lek.
- att värdet är ovärderligt: närheten till skogen med fåglar, fåglalåt och trädens sus skänker harmoni och är en källa till verklig rekreation
- att en avverkning av skogen utplånar miljömässiga värden i området.
 - Skogen består av ca 400 träd, som har stora ekologiska värden.
 - Skogen är en viktig spridningszon för växter och djur kopplad till Judarskogen naturreservat och Mälaren.
 - Anläggning av promenadvägar och groddammar uppväger inte förlusten fullvuxna träd med rikt djur och fågelliv.
- att byggnadsnämnden har en lagstadgad skyldighet enligt PBL och MB att besluta om att en miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Närheten till naturreservatet och tillika Natura 2000-området Judarskogen samt till Mälaren förutsätter att det görs en MKB.
- att det är helt i strid med grunderna för lagstiftningen att splittra upp området i ytterligare detaljplaner, innebärande att staden inte tar ansvar för de sammantagna konsekvenserna av dessa, vilket måste göras enligt PBL och MB.

Ekologigruppen AB har anlåtats av de boende för en inventering av Fågelskogen. Se Ekonomiska föreningen Mälarblick, sid 20. De boende hänvisar även till rapporten upprättad av Conec 2014, till Länsstyrelsens och till Naturskyddsföreningens remissyttranden.

Trafiksituationen

Den svåra trafik- och parkeringssituationen är känd för stadsbyggnadskontoret. Trots detta vidtas inga insatser för att på något sätt underlätta situationen, utan tvärt om innebär de redan genomförda

förtätningarna att det sammantagna trycket på området blivit ännu större. Bilarna på Dalgången får köra upp på trottoaren för att kunna mötas, färre kantparkeringsplatser utmed Tyska Bottens Väg, äldreboende som gjorts om till bostadsrätter har ökar antalet bilar de senaste 10 åren, köbildningen på Drottningholmsvägen ger kö på Gubbkärrsvägen och svårigheter för utryckningsfordon. Helheten tappas bort när ett område bryts ned i många olika små beståndsdelar där ingen del har ansvar för att den totala lösningen.

Besvärberättigade och övriga närboende

FORUM Nockebyhov

Yttrande i stort lika det som inlämnades vid granskningen av Dp 2014-19532 (flerbostadshuset).

FORUM har vid flertalet tillfällen, utan resultat, uppmuntrat Staden att presentera en helhetsbeskrivning av konsekvenserna av både nyligen genomförda och planerade projekt. Det är svårt både för beslutande politiker, remissinstanser och boende att få en samlad bild av miljöpåverkan, barnperspektivet och trafiksituationen när projekten presenteras var för sig och helheten aldrig visas upp samlat inför beslut.

Utplåningen av skogen innebär en betydande miljöpåverkan.

Fågelskogen är för värdefull för att avverkas och en Miljökonsekvensbeskrivning bör genomföras innan beslut kan fattas. Skogen hyser många fågelarter, växter, svampar och djur och är en viktig spridningskorridor för dessa. Utplåning av skogen i förening med den föreslagna bebyggelsen anses innebära en betydande miljöpåverkan, jfr 4 kap. 34 § PBL. Utplåningen av skogen innebär även en väsentligt försämrad boendemiljö. Många boende i radhusen på Mälarblick kommer få påträngande insyn. Fågelskogen utgör en avskiljande grön ridå utanför de stora fönstren som vetter mot skogen. Projektet förvärrar en redan mycket svår parkerings- och trafiksituation inklusive åtkomst till kollektivtrafik.

Det finns ingen skola som är förberedd för den höga tillväxttakten och barnperspektivet bör utredas och övervägas. Det bör också finnas ett beslut på hur barnens skolgång i närområdet kan säkras innan ytterligare projekt beslutas.

Bebyggelsen reducerar stora kulturhistoriska och arkitektoniska värden. Den föreslagna bebyggelsen kan inte anses förenlig med PBL:s krav på hänsynstagande till kulturvärden och bebyggelsen är inte anpassad till områdets övriga bebyggelse gällande byggnadshöjd, relation till natur eller gestaltning. Byggnadshöjden (flerbostadshuset) är högre och har en helt annan skala än befintlig bebyggelse på andra sidan gatan. Vidare kommer det planerade flerbostadshuset skugga befintliga flerbostadshus närmast Dalgången. Den skugga trädens grenverk, på vintern dessutom glesare, ger inte tillnärmelsevis samma

skugga som en massiv huskropp kommer ge. De befintliga husen närmast Dalgången får solljus genom grenverket vintertid vid lunchtid. Förslaget behåller väldigt lite naturmark jämfört med befintlig bebyggelses känsliga anpassning till natur och terräng. Det förhåller sig helt osentimentalt till platsen och har inte några ambitioner att skapa ett mervärde för området som helhet.

Två närboende

En miljökonsekvensbeskrivning måste göras. Naturskyddsföreningen och Länsstyrelsen förordar detta. Hanteringen av negativa effekter bör följa en skadelindringshierarki som innebär att skador i första hand undviks, i andra hand minimeras och avhjälpas på plats. Endast i sista hand bör de kompenseras. Skogen bör bevaras i sin helhet. Avverkning påverkar miljön för generationer framåt i tiden. Klimatpåverkan kan komma snabbt. Träd skyddar mot konsekvenser av värmeböljor. I PBL föreskrivs att planläggning ska, med hänsyn till natur- och kulturvärden och miljö- och klimataspekter, främja en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområde och kommunikationsleder. Detta är på intet sätt på plats.

En närboende

Stadsbyggnadsnämnden ska upphäva beslut att anta detaljplanen. Beslutet strider mot rättsregler, 13 kap 17 § Plan- och bygglagen. Åtgärderna skadar påtagligt natur- och miljövärden i aktuella områden. Med hänsyn till att fridlysta växter och djur borde staden ha upprättat en fackmannamässig miljökonsekvensbeskrivning. De boende har iakttagit skyddade växt- och djurarter bl.a. svart trumpetsvamp, liljekonvalj, bokträd, ek, gamla och höga tallar, vattensalamander och fladdermöss. Det på de boendes initiativ framtagna sakkunnigutlåtandet från Ekologigruppen återopas.

Staden har trots utan saklig och tillräcklig grund bedömt att planen inte kommer att medföra betydande miljöpåverkan och har således inte efterföljt reglerna för miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar av planer. Hänvisar till 5 § förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar, bilaga 4 till förordningen. När det gäller typen av påverkan ska särskilt beaktas sannolikheten, varaktigheten och frekvensen av påverkan och möjligheten att avhjälpa den, påverkans totaleffekt och påverkans storlek och fysiska omfattning.

Under samråds- och granskningsförfarandet har såväl Länsstyrelsen som Naturskyddsföreningen påtalat att området uppvisar höga naturvärden och att planen innebär betydande miljöpåverkan. Bedömningarna ska göras i ett större sammanhang då utbyggnaden med ny bostadsbebyggelse i Nockebyhov är mycket omfattande.

Det är anmärkningsvärt att staden sammanfattar sina ståndpunkter med att "Området har gröna kvaliteter men bedöms ha begränsade rekreativa värden" och "Det allmänna intrycket är att den smala skogsklädda sluttningen inte nyttjas i någon större omfattning av barn". Fågelskogen är en viktig lunga för området, som ligger vid Gubbkärrsvägen och Drottningholmsvägen. Skogen är lättillgänglig för alla. Många barn har skogsstigen som sin skolväg till Nockebyhovsskolan samt väg till fritidshemmet. Ett korttidsboende för barn ligger direkt öster om skogen. Barnperspektivet är inte erforderligt analyserat. Barnens lek i skogen har förringats och inte alls behandlats på det sätt som lagstiftningen avsett. Trafiksituation ger problem för barn som inte får plats i Nockebyhovsskolan.

Skogen har även en viktig funktion som en grön inramning och insynsskydd för den omkringliggande bebyggelsen. Detaljplanen saknar all respekt för det som utmärker Mälarblick, bostädernas varsamma inpassning i det kuperade landskapet. 2006 ansågs inte området som lämpligt att förtätas då det ligger i en fördjupning i norrläge med kraftig vattenavrinning från Mälarblicksmassivet.

Staden har inte tagit till sig faktauppgifter rörande områdets värden, trots att dessa upprepade gånger påtalats av remissinstanser, boenden och andra sakägare. Staden har inte arbetat utifrån plan- och bygglagen och för staden tvingande bestämmelser (se sid 8).

Tidigare har följande framförts:

- att förlorade miljömässiga värden inte går att kompenseras eller återskapas,
- att skogen har stora ekologiska värden, vilket bekräftats av Naturskyddsföreningen,
- att Fågelskogen är en viktig spridningszon för växter och djur kopplad till Judarskogen naturreservat och Mälaren,
- att lagstadgad skyldighet enligt PBL och MB föreligger för byggnadsnämnden att besluta om att en miljökonsekvensbeskrivning (MKB),
- att Länsstyrelsen i Stockholms län förordat att en MKB utförs,
- att det är helt i strid med grunderna för lagstiftningen att splittra upp området i ytterligare detaljplaner, innebärande att staden inte tar ansvar för konsekvenserna av dessa, vilket måste göras enligt PBL och MB.

Tomträtten Storsiren 58, som erbjuder väg och park för radhus- och kedjehusbebyggelsen på Mälarblick, har förvaltats sedan bebyggelsen uppfördes av Ekonomiska föreningen Mälarblick. Föreningen har vårdat och skött även Fågelskogen som är portalen upp mot den unika utsikten över Mälarens vatten och Drottningholms slott.

Västra Nockebyhov förtäts med ca 500 bostadslägenheter utan att staden tagit ett helhetsgrepp. Att dela upp området i flera planändan har inneburit att PBL:s och MB:s bestämmelser och intentioner inte följts. Parkeringsunderskottet i området skapar problem för boende, för besökare och för nyttotrafiken såsom hemtjänstbilar. Det har skapats en instängningssituation där boende vid trafikintensiva tidpunkter har svårt att alls komma ut på Drottningholmsvägen med bil eller buss. De smala vägarna med kantparkering skapar problem för större fordons framkomlighet, för brandbilar, sopbilar och flyttbilar. Framkomligheten är inte utredd och analyserad på erforderligt sätt enligt PBL. Remissinstanserna inte haft tillräckligt och ändamålsenligt underlag för sina remissvar.

En närboende

Närboende som begär att planförslaget inte antas av byggnadsnämnden utan att nämnden istället beslutar att en fackmannamässig miljökonsekvensbeskrivning, MKB, utförs för hela Nockebyhov, så att ett korrekt underlag erhålls för bedömningen av lämplig markanvändning utifrån natur- och kulturvärdena i området. Planförslaget uppvisar allvarliga brister som leder till irreparabla skador för området och Judarskogens naturreservat. Fågelskogen har höga miljö- och rekreativa värden och avsaknaden av en MKB gör att planarbetet inte kan fortgå. Flygande insekter minskar. Insekter är viktiga för allt liv på jorden, både som pollinerare och som föda för andra vilda djur. Förloras insekterna kommer allt att kollapsa. Stora naturområden har förstörts samtidigt som användandet av bekämpningsmedel mot insekter har ökat. Förslaget med flerbostadshusen i Nockebyhov går helt emot miljöförvaltningens och trafikförvaltningens förslag att bygga fem ekodukter, eller landskapsbroar, i Stockholm. Att bygga nya spridningsområden är bra. Men att förstöra redan befintliga spridningsområden är vansinnigt då minskning insekter redan är ett faktum. Hur många fjärilar och nyckelpigor ses idag jämfört med för 20 år sedan ?

Bilagor. Ekodukter eller landskapsbroar, Fotobilaga, The Guardian artikel insektsdöd och Blackebergsbadet, sbk sa nej.

En närboende

Emotsätter sig byggnaden av 17 radhus längs Tyska Bottens väg, därför att-1. Skogen försvinner med fladdermöss, fauna och flora. 2. Norrskogen är ingen lämplig plats för byggnader. 3. Trafiksituationen behöver inte mer trafik. Det tar 20 minuter från Dalgången till Drottningholmsvägen under rusningstid. 4. Tryggheten finns hos de boende, utan yttre påverkan.

Sju närboende

Fyra stycken skrivelser från närboende likalydande med skrivelsen från Ekonomiska föreningen Mälarblick inklusive bilagor, (sid. 17) där de begär att planförslaget inte antas av byggnadsnämnden och

att nämnden beslutar att en fackmannamässig miljökonsekvensbeskrivning, MKB, utförs. De boende känner sig överkörda och lurade. Samrådsprocessen som har sin grund i medborgarnas demokratiska rättigheter är helt satt ur spel liksom barnperspektivet. –Fågelskogen ligger intill en förskola och en lågstadieskola.

Bedömningar har gjorts utan tillräckligt faktaunderlag samt området har delats upp i så många detaljplaner, minst sju stycken. Inte i något fall har en helhetssyn gjort på vad området klarar av i förtätning, utan varje ärende har hanterats isolerat från de övriga. Viktiga frågor har fallit mellan stolarna. Barnperspektivet måste tas på allvar. Plan- och bygglagen och Miljöbalken måste tillämpas objektivt utifrån lagstiftarens syften och intensjoner. Att få bevitna en avverkning i området i strid med såväl svensk som europeisk miljö rätt kommer att sätta djupa sår.

Två närboende

Begär att planförslaget inte antas av byggnadsnämnden och att nämnden beslutar att en fackmannamässig miljökonsekvensbeskrivning, MKB, utförs. Planförslaget uppvisar allvarliga brister som, om den genomförs, leder till irreparabla skador för området och Judarskogens naturreservat. De boende känner sig överkörda och lurade. Samrådsprocessen som har sin grund i medborgarnas demokratiska rättigheter är helt satt ur spel.

Plan- och bygglagen och miljöbalken måste tillämpas objektivt utifrån lagstiftarens syften och intensjoner. I planarbetet har inte lagstiftningen enligt Plan- och bygglagen (se sid. 8) tillämpats på ett korrekt sätt.

Fågelskogen

I skogen finns ett rikt djur och växtliv. Detta bör studeras så att skövlingen av skogen är i sin rätt enligt Artskyddsförordningen (2007:845). Området är en del av Görvälnkilen och via vattenvägen även Ekerökilen och påverkar den biologiska mångfalden i Storstockholm. Västerleds idé om biotopskydd är väl värd att applicera även på Nockebyhovs värdefulla natur.

Samtliga samrådsyttranden, granskningsyttranden, protestlistor och manifestationer i ärende Dp 2014-19532 (flerbostadshusen) åberopas som gällande även för den nya detaljplanen som nu är under granskning. Uppdelningen av den ursprungliga detaljplanen förtar inte tidigare ingivna och framförda åsikter.

Ekologigruppen AB har anlitats av de boende för en inventering av Fågelskogen. För rapportens sammanfattning se sid. 20. Till detta

yttrande har även bifogats Naturskyddsföreningens och Länsstyrelsens remissvar.

Naturskyddsföreningen har varnat för betydande miljöpåverkan. Fågelskogen utgör spridningskorridor för barrskogsarter och ger födosöks- och övervintringsmöjligheter för groddjur. De små skogarna runt om i Bromma är gammelskog då inget skogsbruk har förekommit och naturen har fått sköta sig själv. Skogskorridorerna är då ännu viktigare och naturvärdena måste sparas till kommande generationer.

Fågelskogen är en viktig lunga för området, som ligger vid de mycket trafikerade Gubbkärrsvägen och Drottningholmsvägen och används aktivt för rekreation. Det fina med skogen är att den är lättillgänglig för alla. I Fågelskogen löper stigen på flack mark, vilket möjliggör för äldre och små barn att på ett enkelt sätt komma ut och njuta av skogen med dess djurliv. Många barn har skogsstigen som sin skolväg till Nockebyhovsskolan samt väg till fritidshemmet som ligger i direkt anslutning till skogen i dess västra del.

Skogen har en viktig funktion som en grön inramning och nödvändigt insynsskydd för den omkringliggande bebyggelsen.

Vad menar stadsbyggnadskontoret med begränsade rekreativa värden? Faktahalten i detta påstående behöver redovisas. Nockebyhov har redan nu bidragit med bostäder. Byggena i Fågelskogen och längs Gubbkärrsvägen ska slopas så att natur och människor får fortsätta att trivas och stressa av i bostadsnära skogsdungar och så att den biologiska mångfalden inte försämras

Biologisk mångfald i Nockebyhov skulle vara att den kvarvarande naturen lämnades obebyggd och dammar och träsk ordnades där det ursprungligen varit våtmarker. Både mindre och större salamander kan då röra sig upp till en kilometer och vandra från Olovslund till Judarskogen.

Barnperspektivet.

Barnperspektivet måste tas på allvar och har inte belysts på ett adekvat sätt. Ordna med platser på skola och förskolor för de barn som bor i området innan ytterligare bebyggelse uppförs. Det är skolplikt i Sverige och samhället ska ordna skolor där barnen bor.

Det är märkligt att stadsbyggnadskontoret kan uttala sig om barnens utnyttjande av Fågelskogen då barnens vistelse i skogen inte är utredd. Barns skol- och fritidsvägar är också deras lekvägar. Bättre skolväg än genom skogen finns inte att få. Det är prima motorikträning. Barns värld är den lokala miljön, och den måste få starkare

värn i stadsplaneringen. Att satsa på bra närmiljö är att satsa långsiktigt på hållbar utveckling. Fågelskogen ligger mitt emellan en förskola och en lågstadieskola i den ena änden och ett korttidshem för barn och ungdomar, Lunaskolan, samt en förskola andra änden.

Områdets karaktär och värden

Den förtätning som är planerad går helt emot de idéer som skapade dagens Mälarblick. Den föreslagna bebyggelsen skulle genom sin närhet till byggnaderna på Mälarblick riskera att förvanska de kulturhistoriska värden som dessa har och vara negativa för stadsbilden. Stora delar av de kvaliteter som uppmärksammats i Stads-
museets inventering och sedan skyddas av Kulturminneslagen förstörs. Alla dessa enskilda hus och husgrupper har mycket gemensamt. De präglas av det hantverksmässiga byggande som gällde in till 60-talet. Arkitekturen är enkel, praktisk för sina olika ändamål, och formad med största hänsyn tagen till platsen och samspelet med den omgivande naturen. Den naturliga vegetationen lämnats kvar och berghällar och skogsnaturen finns in på knuten.

Radhusen

Med den nya bebyggelsen finns inte ett tillräckligt anständighetsavstånd mellan befintliga radhus och ny bebyggelse. Den planerade bebyggelsen blir mycket påträngande och kommer tillsammans med de planerade flerfamiljshusen att påverka ljusförhållandena. Den ljusstudie som utförts är inte sanningsenlig. Skuggningen jämförs felaktigt med den skugga skogen ger. Det rumsliga utrymmet idag släpper till mera ljus och att ljuset strilar genom trädkronorna och lövträden faller sina blad om vintern. Fågelskogen ligger i en fördjupning i norrläge med mycket kraftig vattenavrinning från Mälarblicksmassivet, och har tidigare bedömts inte vara lämplig för bebyggelse. Kravet på lämplighet förekommer i flera bestämmelser i PBL. Marken måste vid en objektiv bedömning kunna framstå som passande, ändamålsenlig, ägnad för byggandet. Detta krav är inte uppfyllt.

Trafik och parkering

Parkeringsproblemen har ökat sedan Ceremonien och husen vid Dalgången färdigställdes trots att båda dessa huskroppar har underjordisk parkering. Det är inte sunt att skogen ska tas bort för att radhusägarna ska ha parkeringsplatser på kommunal mark när övriga nockebyhovsbor får betala dyrt för sin gatuparkering.

Den smittrafik som förekommer vid de många kösituationerna på Gubbkärrsvägen/Drottningholmsvägen kommer att bli värre. Korsningen Mälarblick och Tyska Bottens Väg kommer att bli riskfylld med ny bebyggelse och underjordiskt garage. Ökad trafik ger inte ökad trafiksäkerhet. Det kommer inte bli bättre när bebyg-

gelsen vid Brommaplan blir klar. Busslinje 127 kan inte ta sig igenom köerna så här behövs ett trolleritrix.

Stadsbyggnadsnämnden är med skärpa förhindrad att anta den föreslagna detaljplanen. Bedömningar har gjorts utan tillräckligt faktaunderlag samt området har delats upp i så många detaljplaner, minst sju stycken. Inte i något fall har en helhetssyn gjort på vad området klarar av i förtätning, utan varje ärende har hanterats isolerat från de övriga. Viktiga frågor har fallit mellan stolarna. Att få bevittna en avverkning i området i strid med såväl svensk som europeisk miljö rätt och kommer att sätta djupa sår.

En närboende

Respektlöst. Avbryt omedelbart planerna på att bygga ett fåtal radhus i skogspartiet på Tyska Bottens Väg. Nockebyhov har/håller på att hårdexploaterats och det finns en gräns för vad en stadsdel kan ta. Skogsremsan är enormt viktig för många djur och människor och de få planerade bostäder till gagn för väldigt få. Förtroendet för demokrati och inflytande kommer ifrågasättas gravt att bygga i ett läge med dåliga ljusförhållanden och utan känsla för de boende i de befintliga husen. Det blir för trångt, för tätt.

Två närboende

Begär att planförslaget inte antas av byggnadsnämnden och att nämnden beslutar att en fackmannamässig miljökonsekvensbeskrivning, MKB, utförs för hela Nockebyhov så att ett korrekt underlag erhålls för bedömningen av lämplig markanvändning utifrån natur- och kulturvärdena. Planförslaget leder till irreparabla skador för området och Judarskogens naturreservat. Har samma inställning som under samrådet avseende områdets och skogens värden samt den då redovisade parkerings- och trafikproblematiken i området. Hänvisar till PBL, se sid 8, som inte tillämpats på ett korrekt sätt.

Två närboende

Att bygga i detta område betyder att en tidsepok i svensk kulturhistoria - en arkitektonisk pärla rivs bort. Naturvärde, kulturhistoria och miljö måste vara faktorer som har mera värde än att bygga bostäder just på denna plats. De gamla träden har stått här i mera än 100 år. Ansvar måste tas för det Stockholm vi vill lämna kvar till våra barnbarn.

Förslag: Bromma har flera bra platser att bygga på. Det som behövs är bostäder för unga och nyanlände. Brommaplan och reningsverkets område kunde vara en bra och intressant plats. Bostäder med en enkel tillgång till tunnelbanan och bussar.

Två närboende

Närboende som emotsätter sig att planen genomförs. Förslaget bryter mot de miljö- samt natur- och kulturvärden som Plan- och bygglagen värnar om. Detaljplanen skulle innebära en fullständig avverkning av hela den värdefulla skogen som kallas Fågelskogen. Skogens träd utgör en mycket viktig spridningskorridor för groddjur samt utgör en dokumenterat viktig plats för de omkringboende barnens och vuxnas välmående och rekreation. Ett stort antal parkeringsplatser skulle försvinna. En redan allvarlig trafiksituation förvärras. Ingen hänsyn har tagits till att skolor och förskolor inte har möjlighet att ta emot fler elever/barn. Ingen adekvat konsekvensanalys av detaljplanen har presenterats. En sådan skulle mycket sannolikt ge slutsatsen att ett genomförande av detaljplanen innebär irreparabla effekter på miljö samt natur- och kulturvärden och vara i strid med Plan- och bygglagen.

Karin Norlander
planchef

Peter Lundevall
stadsplanerare